

Charakterystyka zmian wieku pierwszego oproszenia i okresu międzymiotu u loch rasy pbz hodowanych w rejonie lubelskim

Bogdan Szostak

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Nauk Rolniczych w Zamościu

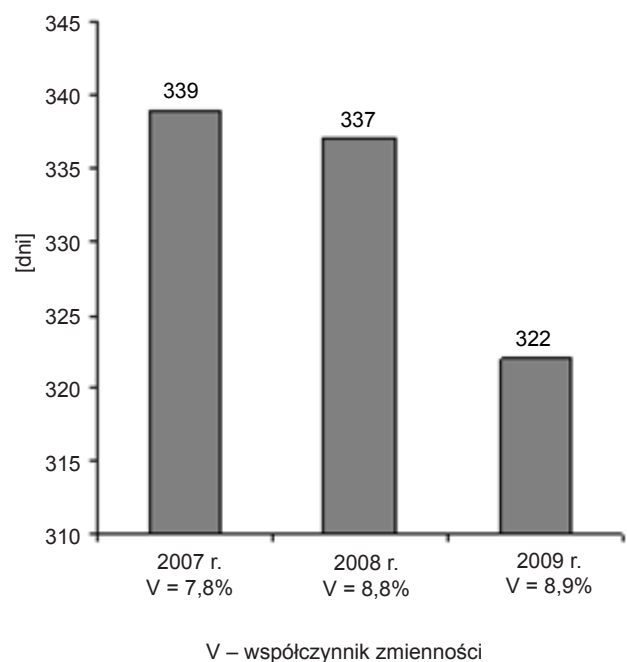
Wiek pierwszego oproszenia to cecha ważna w aspekcie fizjologicznym i ekonomicznym. Zbyt wczesne krycie loszek przeznaczonych na remont stada może mieć negatywny wpływ na ich dalszy rozwój somatyczny, co w konsekwencji może przełożyć się na ich produktywność i długość użytkowania rozplodowego [5, 7, 11]. Prawidłowo żywiona i utrzymywana loszka rasy białej powinna po raz pierwszy wydać potomstwo nie później niż w wieku 12 miesięcy [4]. W praktyce loszki kryje się najczęściej w wieku 7-9 miesięcy, ale niektórzy autorzy [2, 3] twierdzą, że wiek ten można obniżyć – nawet poniżej 6,5 miesiąca, bez negatywnych skutków dla dalszej produktywności loszek, co korzystnie wpływa na efekty ekonomiczne z prowadzonej działalności hodowlanej. Zdaniem Rekiel [9], wybór odpowiedniego momentu rozpoczęcia użytkowania rozplodowego loszek jest bardzo ważny z uwagi na konieczność utrzymania dobrej kondycji i długowieczności loch w stadzie oraz wysokiej rozrodczości. Natomiast opóźnienie terminu pierwszego krycia zwiększa koszt utrzymania i prowadzi do problemów z zapłodnieniem loch [6].

Na rysunku 1 przedstawiono zmiany, jakie nastąpiły na przestrzeni lat 2007-2009, w wieku pierwszego oproszenia u loch rasy pbz hodowanych w regionie lubelskim. Analizując dane z poszczególnych lat można zauważyć, że nastąpiła stabilizacja tej cechy, o czym świadczy współczynnik zmienności, wahający się w granicach 7,8-8,9%. W roku 2009 odnotowano znaczny spadek wieku pierwszego oproszenia loch (322 dni). W porównaniu z poprzednimi latami wartość cechy obniżyła się o 15-17

dni. Osiągnięty wynik należy uznać za bardzo korzystny, ponieważ oznacza, że loszki rasy pbz były zapładniane po raz pierwszy w wieku około siedmiu miesięcy. Wielu autorów twierdzi, że z ekonomicznego punktu widzenia najkorzystniejszym terminem pierwszego krycia jest wiek mieszczący się w granicach między 200. a 260. dniem życia loszki [10, 13].

Analizując dane dotyczące wieku pierwszego oproszenia loch rasy pbz w fermach położonych na terenie woj. lubelskiego (tab. 1) można zauważyć duże wahania w wartościach tej cechy. W jednej z ocenianych ferm średni wiek pierwszego oproszenia loch wynosił 305 dni (ferma VI) i był o 52 dni krótszy od stwierdzonego w fermie V. Należy jednak podkreślić, że pod względem średniej liczy by prosiąt urodzonych i odchowanych od jednej lochy w analizowanych chlewniach, wyniki osiągnięte w roku sprawozdawczym 2009 były bardzo zbliżone [12]. W większości analizowanych ferm wiek pierwszego oproszenia loch mieścił się w granicach 312,5-330 dni. Możliwość obniżenia wieku pierwszego krycia loch, bez ujemnych skutków na ich przyszłą produktywność, analizują w swoim opracowaniu Kapelańska i wsp. [2].

Długość okresu międzymiotu jest cechą wynikającą z właściwości fizjologicznych organizmu lochy i technologii odchovu

Rys. 1. Wiek pierwszego oproszenia loch rasy pbz hodowanych w regionie lubelskim

Tabela 1

Wiek pierwszego oproszenia loch rasy pbz w wybranych fermach woj. lubelskiego

Ferma	Średnia liczba loch	Liczba ocenianych miotów	Wiek pierwszego oproszenia (dni)	
			x	V (%)
I	29,6	41	346,5	9,2
II	30,6	51	312,5	5,5
III	17,0	19	330,0	6,9
IV	27,4	46	317,5	5,9
V	26,2	39	356,9	11,9
VI	20,7	34	305,0	7,2
VII	29,4	52	313,2	12,5
VIII	25,6	34	327,7	5,9

Tabela 2

Okres międzymiotu i liczba oproszeń jednej lochy w ciągu roku w wybranych fermach woj. lubelskiego

Ferma	Średnia liczba loch	Liczba ocenianych miotów	Okres międzymiotu (dni)		Liczba oproszeń 1 lochy/rok
			x	V (%)	
I	29,6	41	180,2	20,0	2,02
II	30,6	51	173,7	16,5	2,10
III	17,0	19	177,3	9,8	2,06
IV	27,4	46	165,0	8,9	2,21
V	26,2	39	203,2	14,2	1,80
VI	20,7	34	167,5	7,6	2,18
VII	29,4	52	185,1	14,3	1,97
VIII	25,6	34	185,2	15,0	1,97

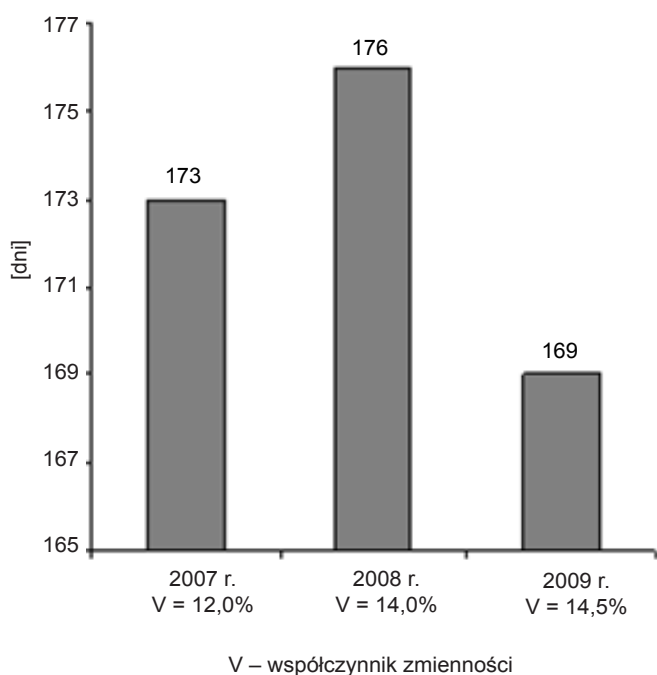
prosiąt, decydującą o częstotliwości oproszeń, a tym samym o plenności loch. Najczęściej mieści się w przedziale 160-180 dni [6]. O długości międzymiotu loch w dużym stopniu może decydować hodowca, świadomie skracając bądź wydłużając okres karmienia prosiąt przez lochy. Na rysunku 2 przedstawiono średnią długość okresu międzymiotu u badanych loch rasy pbz w ostatnich trzech latach (2007-2009). Analizując zestawione dane można zauważyć znaczące skrócenie okresu międzymiotu w roku 2009, w porównaniu z poprzednimi latami. Średnia długość okresu międzymiotu w roku 2009 wynosiła 169 dni i była krótsza o 7 dni w porównaniu z rokiem poprzednim. O utrzymaniu się stałej tendencji spadkowej okresu międzymiotu u loch objętych kontrolą użytkowości rozplodowej w stadach zarodowych, prowadzonej przez Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”, informują Blicharski i wsp. [1]. Biorąc pod uwagę, że w ostatnich latach płodność loch w analizowanych stadach nie uległa zmniejsze-

niu [12], można wnioskować, że nastąpiła znacząca poprawa w jakości żywienia loch karmiących i warunków odchowu prosiąt ssących, co pozwoliło hodowcom na skrócenie okresu laktacji loch i przez to wpłynęło na skrócenie okresu międzymiotu.

W tabeli 2 zestawiono dane charakteryzujące długość okresu międzymiotu i intensywność wyproszeń loch rasy pbz hodowanych w wybranych fermach woj. lubelskiego. Dane wskazują na duże wahania w długości okresu międzymiotu (165-203,2 dni), co w konsekwencji przełożyło się na zróżnicowanie częstotliwości oproszeń loch w analizowanych chlewniach. W trzech z nich liczba oproszeń od jednej lochy w ciągu roku nie przekroczyła 2. W porównaniu z wynikami uzyskiwanymi w innych krajach o wysokim poziomie hodowli, gdzie wskaźnik ten waha się w granicach 2,2-2,4 miotów w ciągu roku [8], uzyskane wyniki są niższe. Należy jednak pamiętać, że skracanie okresu laktacji poniżej 30 dni jest ryzykowne i wymaga zapewnienia optymalnego żywienia i pielęgnacji loch karmiących oraz warunków odchowu prosiąt, zarówno ssących jak i odsadzonych.

W podsumowaniu należy podkreślić, że w hodowanej na Lubelszczyźnie populacji loch rasy pbz, w ostatnich trzech latach osiągnięto znaczący postęp w obniżeniu wieku pierwszego oproszenia i skróceniu okresu międzymiotu. Uzyskane wyniki nie wpłynęły negatywnie na inne cechy użytkowości rozplodowej loch.

Literatura: 1. Blicharski T., Ptak J., Hammermeister A., Snopkiewicz., 2009 – Wyniki Oceny Trzody Chlewnej w 2008 roku. POLSUS, Warszawa. 2. Kapelańska J., Bocian M., Kapelański W., 2000 – Biuletyn Naukowy UWM Olsztyn 7, 91-96. 3. Kapelański W., 2001 – Trzoda Chlewna, 7, 31-34. 4. Kotowski K., 2004 – Trzoda Chlewna 2, 24-29. 5. Lechowska J., Gancarz J., Gajdek G., 2007 – Przegląd Hodowlany, 10, 23-25. 6. Lechowska J., Ruda M., 2004 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 72, 19-26. 7. Matysiak B., Sosnowska A., Delikator B., 2007 – Trzoda Chlewna 10, 60-61. 8. Orzechowska B., Mucha A., 2008 – Trzoda Chlewna, 10, 38-40. 9. Rekiel A., 2001 – Trzoda Chlewna 10, 32-34. 10. Schukken Y.H., Burman J., Huirne R.B.M., Wilimese A.H., Vernooy J.C.M., Van Den Broek J., Verheijden J.H.M., 1994 – Journal of Animal Science 72, 1387-1392. 11. Szostak B., 2001 – Przegląd Hodowlany 1, 17-18. 12. Wyniki użytkowości rozplodowej loch w POLSUS – Lublin (Sprawozdanie – 2009). 13. Xue J.L., Dial G.D., March W.E., Lucia T., Bahnsen P., 1996 – Journal of Animal Science 74, Suppl. 1, 24.

Rys. 2. Okres międzymiotu loch rasy pbz hodowanych w regionie lubelskim